

Vytautas Tininis

SOVIETŲ KADRŲ POLITIKA

Pokario metais iš SSRS į Lietuvą atvyko apie 130 000 žmonių, daugiausia rusakalbių. Ypač aktyviai rusinimo politika buvo vykdoma daugiataučiamė Lietuvos pietryčių regione, kur itin sunkiai sekėsi steigti lietuviškas mokyklas, Vilniaus ir Klaipėdos miestuose. Nuo 1950 m. lenkų bendrojo lavinimo mokyklose pradėta dėstyti rusų kalba. Lietuvos visuomenė, ypač inteligentija, skaudžiai išgyveno spartų Lietuvos rusinimą, tačiau, priblokšta valstybinio teroro politikos ir represijų neturėjo jėgų priešintis šiam procesui.

[...]

Maskva į Lietuvą siuntė savo žmones, dažniausiai rusų tautybės ar rusakalbius, neretai priešiškus Lietuvai. Iki 1945 m. balandžio 1 d. su VKP(b) CK „kelialapiais“ į Lietuvą atvyko 6116 darbuotojų, o iki 1947 m. rudens SSRS įstaigos bei žinybos atsiuntė 12258 įvairių sričių darbuotojus. Atvykusieji eidavo vadovujančias pareigas, taip pat tapdavo lietuvių vadovų pavaduotojais. Jų nurodymai buvo privalomi ir nesvarstytini. Sąmoningas vadovujančių darbuotojų „internacionalizmas“ sudarė sąlygas geriau kontroliuoti vietos valdininkus, didinti jų tarpusavio nepasitikėjimą ir vykdyti visos Lietuvos okupacinės administracijos rusinimą.

Dėl tokios kadrų politikos labai surusėjo valstybinės įstaigos, kuriose lietuviai sudarė apie pusę. [...] Rusai buvo skiriami ne tik pavaduotojais, bet ir ministrais, vyriausybės lygio valdybų ir komitetų pirmininkais. [...]

Tačiau daugiausia rusų dirbo represinėse struktūrose, jų vadovais buvo skiriami tik rusai. [...]

Labai stiprias pozicijas iš Maskvos atsiųstieji kadrai turėjo partinės valdžios įstaigose. 1944 m. tarp 76 LKP(b) CK aparato darbuotojų lietuvių buvo 62 proc., o 1952 m. tarp 109 darbuotojų – 40 proc. Tačiau tik 20 proc. iš jų mokėjo lietuvių kalbą.

Tininis V. *Komunistinio režimo įtvirtinimas Lietuvoje ir jo nusikaltimai. Antroji sovietinė okupacija*, Vilnius: „Margi raštai“, 2009, p. 14–15.